

Studies in Romeinen

Wet en Genade

Deel 10

Hans van de Lagemaat

Hoofdstuk 1

Inleiding

We blijven nog even bij Romeinen 6 en 7. De vier vragen van de verzen 6:1, 15; 7:7 en 13 cirkelen feitelijk om maar één hoofdvraag. Die vraag heeft betrekking op de relatie van de christen tot de zonde.

Voor de zonde gestorven.

Het lichaam van de zonde wordt tenietgedaan.

Gerechtigd, dat is rechtens vrij, van de zonde.

Dood voor de zonde.

Vrijgemaakt van de zonde.

De zonde zal over u niet heersen.

Dit zijn zomaar wat uitspraken die we met betrekking tot die zonde in de eerste veertien verzen van het zesde hoofdstuk tegenkwamen. Voor dat laatste zinnetje, 'want de zonde zal over u niet heersen', wordt een reden gegeven. De reden die Paulus geeft van het feit dat de zonde geen heerschappij over ons zal voeren geeft hij er meteen achteraan:

'want u bent niet onder de wet, maar onder de genade' (Rom. 6:14)

Paulus kon dit schrijven aan zowel christenen uit de Joden als aan christenen uit de volken. Hij zegt niet: 'u bent niet meer onder de wet'. Hij zegt: 'u bent niet onder de wet'. Dit geldt voor Joden en voor heidenen, die in Christus zijn. 'Niet onder de wet, maar onder de genade' en daarom zal de zonde niet over hen heersen.

Tot en met vers dertien had Paulus nog helemaal niet gesproken over de wet. Dat woordje komt in die verzen nog helemaal niet voor. De zonde waar Paulus het over heeft, heeft ook helemaal niets met de wet te maken.

Zijn eerste vraag werd geïnspireerd door het laatste deel van vers 20 van hoofdstuk 5.

‘waar de zonde is toegenomen, daar is de genade meer dan overvloedig geweest.’ (Rom. 5:20).

Het begin van hoofdstuk 6 is hier een logisch vervolg op.

‘Wat zullen wij dan zeggen? Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade toeneemt?’ (Rom. 6:1).

Als Paulus het zo stelt: waar de zonde meerder wordt, daar wordt de genade des te overvloediger, is het dan niet logisch om daar een vraag bij te stellen? Zullen we dan maar in de zonde blijven, zodat de genade nog veel meer toe kan nemen?

Paulus beantwoordt deze vraag met ‘volstrekt niet’ en wijst zijn lezers op de onmogelijkheid om in de zonde te blijven. Dat doet hij krachtig en overtuigend. Degenen die met deze vraag kwamen, hadden duidelijk de kern van het nieuwe leven nog niet begrepen. Dat nieuwe leven is in een nieuwe schepping die begonnen is in de opstanding van de Heere Jezus Christus uit de doden. In Hem zijn en in de zonde blijven is een tegenstrijdigheid. Hij is voor de zonde gestorven. Hij is opgewekt. In Hem is dat nieuwe leven. In Hem is er geen zonde meer en kunnen we dus ook helemaal niet meer in de zonde blijven.

Paulus beëindigt dat eerste gedeelte dus met ‘want de zonde zal over u niet heersen’. En als reden daarvoor geeft hij dan:

‘want u bent niet onder de wet, maar onder de genade’.

Die uitspraak lokt een volgende uitspraak uit.

‘Wat dan? Zullen wij zondigen omdat wij niet onder de wet maar onder de genade zijn?’ (Rom. 6:15).

Dit is een reactie die ieder mens van nature geneigd is om direct te geven. Wat? Geen wet? Zullen we dan maar zondigen? Als er geen wet is, hoeven we toch immers nergens meer moeilijk over te doen? Zondigen of niet zondigen, daar is toch geen verschil meer tussen?

De vraag lijkt wederom terug te grijpen op Romeinen 5:20, nu op het eerste gedeelte daarvan.

‘De wet echter kwam er nog bij opdat de overtreding zou toenemen’ (Rom. 5:20).

De SV blijft iets dichter bij het Griekse grondwoord. ‘De wet is bovendien ingekomen’.

De wet is bovendien ingekomen. De misdaad werd des te meerder. Nu zegt Paulus echter dat we helemaal niet onder de wet zijn, dus met die misdaad hebben we dus ook niets meer te maken. De volgende stap is snel gezet; laten we dan maar zondigen. We zijn toch niet onder de wet.

Ik heb het al eerder in deze serie geschreven. Zij die zo redeneren en zo met de gezonde leer aan de haal gaan, hebben Paulus nog helemaal niet begrepen. Iemand die Paulus voor het karretje voor zijn goddeloze leven wil spannen, die een wereldse levensstijl wil rechtvaardigen, op grond van ‘niet onder wet’, worden juist door diezelfde wet geoordeeld.

‘Niet onder de wet’ is niet het enige wat Paulus zegt. ‘Maar onder de genade’ voegt hij eraan toe en dat is essentieel. Jezelf dood rekenen voor de zonde (Rom. 6:11) is ook niet het enige wat Paulus daar zegt. Ook daar voegt hij nog wat aan toe: ‘maar levend voor God in Christus Jezus, onze Heere.’ Die twee gaan samen en die kunnen we niet loskoppelen.

We zijn van de ene slavernij verlost om in een andere terecht te komen. We zijn vrijgemaakt van de zonde en aan God dienstbaar gemaakt (Rom. 6:22). Deze laatste dienstbaarheid is een leven in volledige vrijheid, 'niet onder de wet, maar onder de genade'.

De wet; dat is nog een kernwoordje in deze twee hoofdstukken, ja eigenlijk in deze hele brief. De wet is al diverse keren teruggekomen in deze reeks. In dit boekje wil ik er toch nog een keer uitgebreid bij stilstaan en het thema wat geordender behandelen. Dat kan niet uitputtend en tot in de kleinste details; daar zou een boek voor nodig zijn. We zullen ons beperken tot die kennis die we nodig hebben om Romeinen 6 en 7 dieper te kunnen verstaan.

Hoofdstuk 2

Niet onder de wet maar onder de genade

Het woordje 'wet' komt in hoofdstuk 6 en 7 van de brief aan de Romeinen maar liefst vijftientig keer voor. Belangrijk genoeg om het nader te onderzoeken.

De eerste keer dat we het tegenkomen is in vers 14.

'Want de zonde zal over u niet heersen; want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade.' (Rom. 6:14, SV).

Hieruit kunnen we meteen al de conclusie trekken dat we onder de wet tevens 'onder de zonde zijn'. Onder de wet heerst de zonde wél over ons. Dat lijkt tegenstrijdig en het gaat volledig tegen ons gevoel en intuïtie in. We denken en zeggen: door 'onder de wet' te leven wordt de zonde juist beteugeld en hebben we de zonde in bedwang.

Dit lijkt misschien wel zo, maar het is niet zo. In elk geval was het anders in het leven van de apostel. Hij kende de wet als geen ander, maar hij beseftte op een gegeven moment dat hij altijd zonder de wet had geleefd. Toen dat besef kwam, kwam hij onder de wet en werd de zonde levend in hem in zulke mate dat ze niet te beteugelen was. Dat beschrijft hij in Romeinen 7 vanaf vers 7, waarvan het begin als volgt is.

'Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Volstrekt niet! Ja, ik zou de zonde niet hebben leren kennen dan door de wet. Ik zou immers ook niet geweten hebben dat begeerte zonde was, als de wet niet zei: U zult niet begeren. Maar de zonde heeft door het gebod een aanleiding gevonden en in mij allerlei begeerte teweeggebracht, want zonder de wet is de zonde dood. (Rom. 7:7, 8).

Paulus heeft het hier natuurlijk over de geestelijke toepassing van de wet. De wet bevrijdt ons niet van de zonde. Iemand die verlost is, is ook verlost van de wet. Hij is niet onder de wet en daarom heerst de zonde niet over hem. Daar moet nog wel wat bij: want hij is onder de genade.

Wet en genade. Daar gaat het hier om. Paulus stelt het hier voor als twee 'bestellen'. Ik weet er zo even geen beter woord voor. Het bestel van de wet en het bestel van de genade. Dat zijn twee totaal verschillende 'werelden' om in te leven. Ik verwijs weer even naar dat beeld van Israël. Israël leefde als slaven in Egypte. Na hun bevrijding leefden zij als slaven van de Heere. Dat waren twee totaal verschillende slavernijen en dat is het verschil dat Paulus ons wil laten zien. Voor Israël lag de scheidslijn in de Rode Zee. Voor ons ligt die in de dood en de opstanding van de Heere Jezus Christus.

Aan het eind van het bestel van de wet staat het kruis van Golgotha. Aan dat kruis heeft de Heere Jezus Zijn leven afgelegd. Ten derden dage is Hij opgewekt. Voor het kruis leefde Hij onder de wet en was Hij een Dienaar van de besnijdenis. Na Zijn opstanding was er voor Hem een geheel ander leven, een onvergankelijk leven; een leven waar aan het 'eind' de dood niet zou loeren. De zonde heerst niet meer over Hem en de dood dus ook niet.

'Wetende, dat Christus, opgewekt zijnde uit de doden, niet meer sterft; de dood heerst niet meer over Hem.' (Rom. 6:9, SV).

'Want dat Hij gestorven is, dat is Hij der zonde eenmaal gestorven; en dat Hij leeft, dat leeft Hij Gode.' (Rom. 6:10, SV).

Dit is het verschil tussen 'onder de wet' en 'onder de genade'. En als we zeggen dat we niet onder de wet, maar onder de genade zijn, dan bedoelen we dat we niet leven naar de werken van de wet, maar dat we leven voor God in Christus Jezus, onze Heere (Rom. 6:11).

Als we 'in Christus' zijn is het onzin om te zeggen dat we nu God weer moeten gaan dienen als uit de werken van de wet; ons nieuwe leven gaat daar ver, heel ver bovenuit. Dat heeft niets meer te maken met de eerste beginselen van de wereld. In zijn brief aan de Galaten noemt Paulus nota bene deze grondbeginselen in één adem de dienstbaarheid van Israël onder de wet en de dienstbaarheid van de Galaten onder de afgoderij (Gal. 4:3, 9).

We moeten de scheidslijn tussen de wet en de genade dus vlijmscherp trekken. Het is het verschil tussen dood en leven. Als we in Christus zijn kunnen we niet meer terug; dan willen we ook niet meer terug.

Indien we in Christus zijn dan is ons leven voor God en met Hem verborgen in God. Dan gaan we zoeken en bedenken de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn. Bij de dingen die op de aarde zijn behoort de wet. Ons bedenken is niet de wet, maar Christus, Die uit de dood is opgewekt en nu leeft aan Gods rechterhand.

'Als u nu met Christus opgewekt bent, zoek dan de dingen die boven zijn, waar Christus is, Die aan de rechter hand van God zit. Bedenk de dingen die boven zijn en niet die op de aarde zijn, want u bent gestorven en uw leven is met Christus verborgen in God.'
(Kol. 3:1-3).

Hoofdstuk 3

Wet en genade

Ik noemde de wet en de genade in het vorige hoofdstuk twee verschillende 'bestellen'. 'Onder de wet' en 'onder de genade' worden daarin twee verschillende leefwerelden.

'Onder de wet' heerst de zonde. 'Onder de genade' is ons leven voor God en heerst de zonde niet meer over ons.

'Onder de wet' is het uitzicht niet anders dan de dood. 'Onder de genade' gaat dat over in leven en vrede (Rom. 8:6).

In dit hoofdstuk probeer ik uit te leggen wat deze twee verschillende bestellen van 'wet' en 'genade' nu eigenlijk precies zijn, hoe ze zich tot elkaar verhouden.

Johannes 1, de wet een schaduw en afbeelding

Wet en genade komen we naast elkaar voor het eerst bij Johannes tegen.

'Want de wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid zijn er door Jezus Christus gekomen.' (Joh. 1:17).

Door het stijlfiguur hendiadys kunnen we 'de genade en de waarheid' ook lezen als 'de ware genade'. De wet was een afbeelding, een schaduw. De werkelijkheid, de ware genade, is door Jezus Christus gekomen.

Dit is om te beginnen al heel belangrijk om op te merken. De wet is om verschillende redenen gegeven, maar de belangrijkste is wel dat ze een schaduw van Christus is.

'U onderzoekt de Schriften, want u denkt daardoor eeuwig leven te hebben, en die zijn het die van Mij getuigen.' (Joh. 5:39).

De Schriften, dat is de Tenach. De wet, de profeten en de geschriften. Die zijn het die van Hem getuigen. Dat liet Hij ook zien aan de Emmaüsgangers.

'En Hij begon bij Mozes en al de profeten en legde hun uit wat in al de Schriften over Hem geschreven was.' (Luk. 24:27).

We hebben de wet en de ware genade. Dit laatste vinden we ook terug in vers 14 van Johannes 1 en is daarmee duidelijk gekoppeld aan vers 17.

'En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.' (Joh. 1:14).

Het Woord was eerst in stenen gegrift. Nu is het vlees geworden. Het Woord is verpersoonlijkt in Jezus Christus. De wet is 'diep in Mijn binnenste' (Ps. 40:9), getuigt Psalm 40 profetisch van Christus. En bij Zijn komst kon Hij zeggen:

'Toen zei Ik: Zie, Ik kom— in de boekrol is over Mij geschreven— om Uw wil te doen, o God.' (Heb. 10:7).

In de boekrol is over Hem geschreven en de boekrol is in het binnenste van Hem. Hij in het binnenste van de rol en de rol in het binnenste van Hem. Inniger verband tussen de Boekrol en Christus kunnen we niet aantonen, denk ik. Dat betekent het als er staat: Het Woord is vlees geworden.

De vleeswording van het Woord is nog niet het begin van het nieuwe bestel, de genade. Hij kwam in het vlees onder de wet. Maar door de vervulling van de wet en te eindigen aan het kruis, heeft Hij **door Zijn opstanding** een nieuwe gerechtigheid geopenbaard. Dát is de genade. Dat zal ik proberen uit te leggen aan de hand van Romeinen 3:22, 23.

In Johannes 1 zien we de wet en de genade gekoppeld aan twee personen. De wet aan Mozes. De genade, de ware genade aan Jezus Christus.

Wet Mozes	Genade De Heere Jezus Christus
--------------	-----------------------------------

Het is buitengewoon belangrijk om te begrijpen wat er tussen 'wet' en 'genade' is gebeurd. Dat moet je echt helder hebben, want anders zal je nooit begrijpen wat Paulus bedoelt met de woorden 'niet onder de wet maar onder de genade'.

Hoofdstuk 4

Een nieuwe gerechtigheid

Als je alle voorgaande boekjes hebt gelezen, zal hetgeen hier volgt niet nieuw zijn. Ik schrijf het nu onder het kopje van de wet, maar het is al eerder aan bod gekomen. Toch denk ik dat het geen verspilde tijd is om er nog een keer bij stil te staan: de nieuwe gerechtigheid. Het is van zo'n fundamenteel belang, als we Paulus willen begrijpen; maar het is allemaal zo ontzettend weinig begrepen, dat we onszelf er eerder tekort mee zouden doen als we het niet keer op keer onder onze aandacht brengen, er veel over mediteren en er ons onder het onderwijs van de Heilige Geest volkomen vertrouwd mee maken.

'Maar nu is zonder de wet gerechtigheid van God geopenbaard, waarvan door de Wet en de Profeten is getuigd: namelijk gerechtigheid van God door het geloof in¹ Jezus Christus, tot allen en over allen die geloven, want er is geen onderscheid.' (Rom. 3:21, 22).

Paulus grijpt hier terug op de inleiding van de brief en hij werkt het thema hier verder uit. In hoofdstuk 1 had hij al geschreven:

'Want ik schaam mij niet voor het Evangelie van Christus, want het is een kracht van God tot zaligheid voor ieder die gelooft, eerst voor de Jood, en ook voor de Griek. Want de gerechtigheid van God wordt daarin geopenbaard uit geloof tot geloof, zoals geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven.' (Rom. 1:16, 17).

¹ 'van', zoals ook de SV terecht weergeeft. We worden niet gerechtvaardigd door ons eigen geloof 'in' Christus, maar door het geloof 'van' Hem, door Zijn getrouwheid. Die getrouwheid zien we in Zijn gehoorzaamheid aan de wet tot aan de dood van het kruis. Door die trouw worden we gerechtvaardigd en wordt ons deel door Zijn opstanding uit de doden. Die rechtvaardigheid komt tot ons door ons geloof.

Paulus houdt ons hier dus voor dat het Evangelie een kracht van God is. Waarom is het een kracht van God? Omdat daarin de gerechtigheid van God wordt geopenbaard. Met het woordje 'kracht' wijst hij terug naar het begin van het hoofdstuk.

*'Wat de Geest van heiliging betreft, is Hij **met kracht** bewezen te zijn de Zoon van God, door Zijn **opstanding uit de doden**, namelijk Jezus Christus, onze Heere.'* (Rom. 1:4).

De kracht van God wijst ons op de opstanding van Jezus Christus. Daar is de term 'kracht van God' altijd aan gerelateerd. Het Evangelie van Christus is Zijn opstanding uit de doden. Dat is het goede nieuws.

Waarom is dit Gods gerechtigheid?

Omdat Hij de wet heeft vervuld en daarom het leven had verdiend. Hij eindigde aan het kruis van Golgotha. Ook daarin, in Zijn dood, vervulde Hij de wet. Een zo volkomen wetsvervulling had het leven verdiend, maar Christus eindigde in het graf.

Gods gerechtigheid is nu dat Hij Hem heeft opgewekt uit de doden. Het is Christus' getrouwheid die Hem in het graf bracht. Het is Gods gerechtigheid die Hem uit de doden heeft opgewekt.

Die gerechtigheid is nu geopenbaard. Dat is een geheel andere gerechtigheid om uit te leven dan de gerechtigheid uit de werken der wet en toch is die er heel nauw mee verbonden. Christus vervulde de wet volkomen en op die manier heeft Hij een nieuwe gerechtigheid aangebracht door Zijn opstanding uit de doden.

Deze nieuwe gerechtigheid is zonder de wet. Ze is uit het nieuwe leven van de Heere Jezus Christus in Zijn opstanding. Dat is iets totaal anders. Van die gerechtigheid van God hebben de wet en de profeten wél getuigd. De wet en de profeten wezen vooruit naar deze nieuwe gerechtigheid. Daarom is het ook helemaal niet vreemd als een christen zich vermaakt in de wet van God. Niet omdat hij de werken

ervan wil of moet doen; niet om daarin weer een leven in op te bouwen, maar omdat hij Christus erin leest.

Als er staat dat de gerechtigheid van God NU is geopenbaard, wijst ons dat, zoals we nog zullen zien, op de opstanding van Christus uit de doden. Die maakt een einde aan het oude bestel en brengt een totaal nieuwe aan het licht. Te leven in dat nieuwe bestel is leven 'onder de genade' en 'niet onder de wet'. Dat is leven als een mens die de gerechtigheid van God deelachtig is geworden 'uit geloof [van Christus] tot geloof'. Dat is leven naar de geest in de kracht van de opstanding van Christus en niet naar het vlees uit de werken der wet.

Wet	O	Genade
Mozes	p	De Heere Jezus Christus
Vlees	s	Geest
Gerechtigheid uit de werken	t	Gerechtigheid van God
	a	Nu geopenbaard
	n	Zonder de wet
	d	
	i	
	n	
	g	

'Niet onder de wet maar onder de genade'. Het is precies wat er staat. Daar hoeven we op geen enkele manier over te gaan redeneren.

We worden niet alleen niet gerechtvaardigd door de wet; we worden er ook niet door geheiligd. Op geen enkele manier! Het leven van een christen is geen werken doen uit dankbaarheid, maar zichzelf dood rekenen voor de zonde en levend voor God, omdat hij of zij niet is onder de wet, maar onder de genade.

Hoofdstuk 5

Door de wet der wet gestorven

‘Niet onder de wet maar onder de genade’. Feitelijk zegt Paulus dat met iets andere woorden ook in zijn brief aan de Galaten. De brief aan de Galaten is één grote aanklacht tegen gelovigen uit de heidenen die van de waarheid waren afgeweken. Onder invloed van valse leraars waren zij tot de conclusie gekomen dat zij zichzelf moesten laten besnijden en ijverige wetsbetrachters moesten worden. Hiertegen stelt Paulus zich heftig in het verweer. Het nieuwe leven is geen leven uit de werken der wet, maar door het geloof van Christus. Het geloof **van** Christus is de genade, waaronder wij zijn, zo wij geloven. Dat legt Paulus uit in bijvoorbeeld Galaten 2:16-21.

‘Doch wetende, dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus, zo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof van Christus, en niet uit de werken der wet; daarom dat uit de werken der wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden.’ (Gal. 2:16, SV).²

Het is duidelijk wat Paulus hier wil zeggen. We worden niet gerechtvaardigd uit de werken van de wet, maar door het geloof van Jezus Christus. Dat geloof is de getrouwheid van de Heere Jezus om de wet te volbrengen tot het uiterste, zelfs tot de dood van het kruis en de getrouwheid van God om Hem uit de doden op te wekken, omdat Hij het leven had verdiend. Het is het ‘geloof van God’ waardoor wij gerechtvaardigd worden, niet ons eigen geloof.³

² Ik haal in dit hoofdstuk de SV aan omdat die de zeer essentiële voorzetsels ‘van’ en ‘in’ goed hanteert, in tegenstelling tot de HSV.

³ Voor de uitdrukking ‘geloof van God’, zie Romeinen 3:3. Daar kan het ook alleen maar zo vertaald worden. ‘Geloof in God’ zou dan een niet te begrijpen zin maken. ‘Geloof van God’ en ‘geloof van Jezus Christus’ is waar het ook in deze verzen in Galaten 2 helemaal om draait.

In het geloof van Jezus Christus: dát is onder de genade en niet onder de wet.

Vervolgens gaat Paulus verder op het christenleven.

‘Maar indien wij, die in Christus zoeken gerechtvaardigd te worden, ook zelve zondaars bevonden worden, is dan Christus een dienaar der zonde?’ (Gal. 2:17 SV).⁴

Als onze rechtvaardiging in Christus is en we weten nog maar al te goed dat we zondaars zijn, is Christus dan niet een dienaar van de zonde? De achterliggende vraag, die ook uit het antwoord blijkt, is: als we inderdaad gerechtvaardigd zijn door het geloof van Christus, hebben we dan niet de wet nog nodig om onze zonden te beteugelen? Rechtvaardiging uit het geloof, maar verder leven onder de wet. Dat is de vraag achter deze vraag en die past ook helemaal binnen het betoog en binnen de brief aan de Galaten.

‘Dat zij verre’.

Dat is het sterk ontkennende antwoord op deze vraag. Paulus bedient zich vaker van deze woorden en het is altijd om er bij zijn lezers op aan te dringen om de gedachten en gevoelens die de gestelde vraag in ons op zouden kunnen roepen, op geen enkele manier in onze harten post te laten vatten. Het is een absoluut ‘nee’ en gooi die gedachte daarom maar verre van je.

De reden van deze stevige ontkenning staat in de volgende twee verzen.

‘Want indien ik, hetgeen ik afgebroken heb, datzelve wederom opbouw, zo stel ik mijzelf tot een overtreder. Want ik ben door

⁴ Merk op de woordspeling die Paulus hier maakt. We **zoeken** gerechtvaardigd te worden in Christus. We worden **gevonden** zondaars te zijn.

de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou. (Gal. 2:18, 19 SV).

Paulus had iets afgebroken. Wat dat is, verklaart hij zelf. Het is zijn leven onder de wet. Zijn pogingen om gerechtvaardigd te worden uit de werken van de wet. Dat had hij achter zich gelaten. Dat kan ik nu toch niet weer op gaan bouwen? Als ik dat doe, ben ik toch een overtreder?

'Ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou'.

Herken je hierin niet Romeinen 6:10-15? Niet onder de wet, maar onder de genade. Der zonde dood, maar Gode levend in Christus Jezus, onze Heere (Rom. 6:11).

Der wet gestorven, om Gode te leven, is een totaal nieuwe levenswijze. Door het leven onder de wet weer op te gaan bouwen, maak je jezelf tot een overtreder. Je maakt Christus geen dienaar van de zonde door te zoeken in Christus gerechtvaardigd te worden. Je maakt jezelf tot een overtreder als je weer het leven onder het oude bestel probeert op te bouwen. Als je 'der wet gestorven' bent en in Christus voor God leeft, is er een duidelijke scheidslijn gekomen. Die scheidslijn is de opstanding van Jezus Christus, onze Heere. En Zijn opstanding maakt ook voor ons het nieuwe leven uit. Dat zegt Paulus nadrukkelijk in vers 20.

'Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God, Die mij liefgehad heeft, en Zichzelve voor mij overgegeven heeft.' (Gal. 2:20).

'Door de wet der wet gestorven' van vers 19 legt Paulus uit met 'met Christus gekruist'. 'Opdat ik Gode leven zou' wordt uitgelegd met 'en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij'. Hoe kan Christus in Paulus leven anders dan door de opstanding der doden? Dat is leven

door het geloof **van** de Zoon van God. Zelf dood voor de zonde, maar Gode levend in Christus Jezus, onze Heere.

Wet	O	Genade
Hetgeen ik afgebroken heb	p	Niet meer opbouwen
Door de wet der wet gestorven	s	
Met Christus gekruist	t	Opdat ik Gode leven zou
	a	Christus leeft in mij
	n	
De Zoon van God, Die mij heeft	d	
liefgehad en Zichzelf voor mij	i	Ik leef door het geloof van de
heeft overgegeven	n	Zoon van God
	g	

Paulus werd ervan beschuldigd de genade van God teniet te doen door zo'n afstand te nemen van het leven uit de werken der wet. Maar het is juist helemaal andersom. Als er rechtvaardigheid uit de werken der wet is, is Christus tevergeefs gestorven. Als Paulus het leven uit de werken der wet weer op zou bouwen, dán zou hij de genade tenietdoen.

Het christenleven is een leven onder een nieuw bestel. Dat nieuwe bestel is de 'genade' en die kunnen we definiëren als 'het geloof van Christus' en 'de rechtvaardigheid van God' die nu is geopenbaard.

Dat nieuwe bestel is na de wet gekomen en er is een hele duidelijke scheiding tussen die twee. Die scheiding wordt uitgemaakt door de opstanding van Christus. Er is geen enkele overlap. 'In Christus' is er geen weg terug. 'Met Christus' gekruist en 'der wet gestorven' kan maar in één richting. Die kunnen niet ongedaan gemaakt worden; ook niet tijdelijk.

Het is goed als we hier zo van doordrongen zijn, dat we elke vraag of tegenwerping, kunnen beantwoorden met een even stellig 'dat zij verre' als dat van Paulus.

Hoofdstuk 6

Onze tuchtmeester tot Christus⁵

In Galaten 3 noemt Paulus de wet een tuchtmeester (Gal. 3:24). Dikwijls wordt dit heel persoonlijk voor een mens uitgelegd als zou die door de wet tot Christus worden geleid. Dat suggereren de woorden 'tuchtmeester tot Christus' ook wel sterk. Maar is dat wat Paulus ons in deze tekst wil leren? Staat dat er wel? 'Tot' gebruikt Paulus ook in het vers ervoor, maar daar is het vertaald met 'tot op': 'en zijn besloten geweest tot op het geloof, dat geopenbaard zou worden'.

Laten we eerst deze twee verzen eens wat nauwkeuriger bekijken.

*'Doch eer het geloof kwam, waren wij onder de wet in bewaring gesteld, en zijn besloten geweest **tot op het geloof**, dat geopenbaard zou worden.'* (Gal. 3:23).

*'Zo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest **tot Christus**⁶, opdat wij uit het geloof gerechtvaardigd zouden worden.'* (Gal. 3:24).

Zie je de parallel tussen deze twee verzen? 'We' waren onder de wet in bewaring gesteld; gevangen gezet. We waren opgesloten tot op het geloof.

De 'gevangenbewaarder' was de tuchtmeester. Die tuchtmeester oefende zijn taak uit tot op Christus. Daarna kwam er iets anders. Dat wordt hier omschreven als 'het geloof dat geopenbaard zou worden'. En in vers 24 wordt dat geopenbaard als 'Christus'. Het gaat hier om 'wet' en 'genade'. Het zijn de twee bestellen waar we het al eerder over hebben gehad.

⁵ Ik gebruik in dit hoofdstuk zoveel mogelijk de Statenvertaling in mijn verwijzingen.

⁶ 'tot op' dus.

‘We zijn niet onder de wet maar onder de genade’. De genade is het geloof dat geopenbaard zou worden. En het geloof dat geopenbaard zou worden is Christus. Niet bij Zijn geboorte maar in Zijn opstanding. Dát is de link naar Romeinen 3:21 en 22. Dát is de nieuwe gerechtigheid.⁷

‘Eer het geloof kwam’. Wat kan het anders betekenen dat het er eerst niet was en nu wel? Wat is dan ‘het geloof’? Dat kan niet slaan op het geloof van alle Bijbelheiligen voor en onder de wet. Zij leefden allen door het geloof. Lees Hebrëeën 11 nog maar eens door. Daar gaat het alleen maar over ‘geloof’. Hoe kan Paulus hier dan schrijven, ‘eer het geloof kwam’. Over welk geloof heeft hij het?

In vers 22 benoemt hij het: ‘het geloof van Jezus Christus’.⁸

*‘Maar de Schrift heeft het alles **onder de zonde** besloten, opdat de belofte **uit het geloof van Jezus Christus** aan de gelovigen zou gegeven worden.’ (Gal. 3:22).*

De vetgedrukte woorden in de geciteerde tekst representeren weer ‘onder de wet’ en ‘onder de genade’. Nu het geloof van Jezus Christus gekomen is en de gerechtigheid van God geopenbaard is in Zijn opstanding uit de doden zijn we niet meer onder de tuchtmeester (Gal. 3:25). Niet meer onder de wet! We leven door de kracht van God. We leven door een nieuwe gerechtigheid. We leven in de kracht van de opstanding van Jezus Christus. Dat leert Paulus in Galaten 3. Let ook op vers 27.

*‘Want zovelen als gij **in Christus gedoopt** zijt, hebt gij Christus aangedaan.’ (Gal. 3:27).*

Hier is het verband met Romeinen 6 weer.

⁷ Zie hoofdstuk 4.

⁸ Dus niet ‘het geloof in Jezus Christus’.

‘Wij zijn dan met Hem begraven, door de doop in de dood, opdat gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden.’ (Rom. 6:4).

Niet onder de wet, omdat we daaraan gestorven zijn. Niet onder de tuchtmeester. We wandelen in nieuwigheid des levens omdat Christus is opgewekt tot de heerlijkheid van de Vader.

Het vierde hoofdstuk van Galaten sluit hier helemaal bij aan. Paulus maakt daar het onderscheid tussen kleine kinderen en volwassen zonen. De kinderen worden onder voogden en verzorgers gesteld; vergelijk dit met de tuchtmeester van Galaten 3:24, 25. Die situatie onder voogden en verzorgers duurt maar voor een tijd. Die tijd eindigt ook met een ‘tot’.

‘Tot de tijd van den vader te voren gesteld’. (Gal. 4:2).

Kleine kinderen zijn net als de dienstknechten. Je ziet geen verschil. Toch hebben die kinderen iets dat de dienstknechten niet hebben. Ze zijn erfgenamen. De erfenis ontvangen zij op een bepaalde tijd. Dat is de tijd ‘van den vader te voren gesteld’. Die tijd ‘van den vader te voren gesteld’ noemt Paulus voor de gelovige ‘de volheid des tijds’. In die tijd werden kinderen dus tot zonen. Degenen die onder de wet waren werden verlost en we kregen allen de ‘aanneming tot kinderen’, dat is het zoonschap. Dat is de vergelijking die Paulus in de eerste vier verzen maakt.

‘Alzo ook wij, toen wij kinderen waren, zo waren wij dienstbaar gemaakt onder de eerste beginselen der wereld. Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw geworden onder de wet.’ (Gal. 4:3, 4).

Christus kwam onder de wet, opdat Hij degenen die onder de wet waren, verlossen zou (Gal. 4:5). Hoe deed Hij dat dan? Door aan de

wet te sterven en uit de doden op te staan. Juist dit, Zijn opstanding uit de doden, geeft ons het nieuwe leven. Dát maakt ons tot zonen en betitelt ons als erfgenamen.

‘En overmits gij kinderen⁹ zijt, zo heeft God den Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader ! Zo dan, gij zijt niet meer een dienstknecht, maar een zoon; en indien gij een zoon zijt, zo zijt gij ook een erfgenaam van God door Christus.’ (Gal. 4:6, 7).

Dus ook in dit gedeelte lezen we van een periode ‘onder de wet’ en een periode ‘na de wet’. Na de wet en dus niet ‘onder de wet’ is ‘onder de genade’ en dat bedoelt Paulus met Romeinen 6:14.

‘Want de zonde zal over u niet heersen. U bent namelijk niet onder de wet, maar onder de genade.’ (Rom. 6:14).

Als we zonen zijn en we gaan weer ‘onder de wet’ leven, maken we een hele ernstige fout. Dat is wat de Galaten deden. Ze vergooiden hun erfenis. Paulus zegt dat ze weer teruggingen naar waar ze vandaan kwamen: afgodendienst! (Gal. 4:8, 9).

Niet onder de wet, maar onder de genade. Als Paulus nu niet bedoelt wat hij zegt, wat betekenen al deze verzen in Galaten 4 dan nog? Waarom zouden we van de wet verlost moeten worden?

Niet onder de wet, maar onder een andere wet: de ‘wet des geestes des levens’ (Rom. 8:2). Dat is verlossing. Dat is genade. Dat betekent: niet meer onder de wet, maar onder de genade.

⁹ Jammer dat hier ‘kinderen’ in de tekst staat, want Paulus bedoelt hier ‘zonen’ en zo staat het ook in de Griekse tekst. Hier met ‘kinderen’ te vertalen werkt heel erg verwarrend met het oog op de voorgaande verzen. Verlost van de wet en niet meer onder de wet, niet meer onder de voogden en verzorgers maakt ons tot een zoon en zijn we juist geen kinderen meer. Dat is de redenering van Paulus.

Hoofdstuk 7

Verandering van wet

De inhoud van dit hoofdstuk heb ik vrijwel ongewijzigd overgenomen uit een andere brochure, 'Hoe lees ik de Bijbel', deel 12. Het sluit helemaal aan bij het onderwerp 'niet onder de wet, maar onder de genade'. Ik heb slechts hele kleine wijzigingen aangebracht.

Met de opstanding van Christus is het hogepriesterschap gewijzigd. Er is een hele andere ordening gekomen. Paulus gaat het verschil tussen de twee ordeningen in hoofdstuk 7 van Hebrëeën heel duidelijk uitleggen. Stap voor stap legt hij het onderscheid bloot. Deze verandering van priesterschap geeft ons ook gelijk weer een zicht vanuit een heel ander perspectief op 'niet onder de wet, maar onder de genade'. We zullen hem hierin vers voor vers volgen.

Hij begint met een vraag.

'Als dan door het Levitische priesterschap de volmaaktheid bereikt had kunnen worden – want onder dit priesterschap had het volk de wet ontvangen – waarom was het dan nog nodig dat er een andere Priester naar de ordening van Melchizedek zou opstaan, Eén van Wie niet gezegd kan worden dat Hij naar de ordening van Aäron was?' (Heb. 7:11).

Waarom was dat eigenlijk nodig? Waarom moest er een Priester naar de ordening van Melchizedek opstaan? In de vraag ligt het antwoord eigenlijk al besloten: onder het Levitische priesterschap kon de volmaaktheid niet bereikt worden.

Belangrijk is het tussenzinnetje: 'want onder dit priesterschap had het volk de wet ontvangen'. Het Levitische priesterschap had alles met de wet te maken. Dat betekent dat als het priesterschap wijzigt er een verandering van wet plaatsvindt!

‘Als het priesterschap verandert, vindt er immers ook noodzakelijkerwijs een verandering van de wet plaats.’ (Heb. 7:12).

Onze Heere kon onder de wet helemaal geen Hogepriester zijn. Hij kwam immers niet uit de stam van Levi. Het was duidelijk dat Hij uit Juda stamde. Dat is de inhoud van de volgende verzen.

‘Want Hij van Wie deze dingen gezegd worden, behoort tot een andere stam, waarvan niemand zich ooit tot de altaardienst begeven heeft. Het is immers overduidelijk dat onze Heere van Juda afstamt, over welke stam Mozes niets gezegd heeft in verband met het priesterschap.’ (Heb. 7:13, 14).

Er is dus iets fundamenteel veranderd. Er heeft verandering van wet plaatsgevonden, zodat Paulus nu kan schrijven van ‘de wet’ en ‘na de wet’ (Heb. 7:28).

We gaan dit ons proberen te visualiseren. Het volgende schema zullen we vers voor vers uitbreiden.

De wet		Na de wet
Priesterschap naar de ordening van Aäron		Priesterschap naar de ordening van Melchizedek
	Verandering van wet	

Het volgende verschil in beide priesterschappen laat Paulus in de verzen 15 en 16 zien.

‘En dit wordt nog veel duidelijker, als er naar het evenbeeld van Melchizedek een andere Priester opstaat, Die dat niet geworden is op grond van een wettelijk voorgeschreven afstamming¹⁰,

¹⁰ SV: ‘Die dit niet naar de wet des vleselijken gebods is geworden’. Het is jammer dat de HSV hier het woordje ‘vleselijk’ weg vertaalt, want dat is heel essentieel.

maar uit kracht van onvergankelijk leven. Hij getuigt immers: U bent Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek.’ (Heb. 7:15-17).

Hiermee kunnen we het schema een regel uitbreiden.

De wet		Na de wet
Priesterschap naar de ordening van Aäron		Priesterschap naar de ordening van Melchizedek
De wet van het vleeselijke gebod		Kracht van onvergankelijk leven
	Verandering van wet	

De volgende verzen maken ons duidelijk waarom er verandering van wet heeft plaatsgevonden. Het heeft weer alles te maken met het volmaakt en volkomen kunnen maken.

‘Want de terzijdestelling van het voorgaande gebod vindt plaats vanwege zijn zwakheid en nutteloosheid. De wet heeft namelijk niets tot volmaaktheid gebracht, maar de totstandbrenging van een betere hoop, waardoor wij tot God naderen, doet dat wel.’ (Heb. 7:18, 19).

Voor alle duidelijkheid, Paulus spreekt hier helemaal niet negatief over de wet. De wet is heilig en het gebod is heilig, rechtvaardig en goed (Rom. 7:12). Waarom noemt hij ze hier dan zwak en nutteloos? Waarom zegt hij dan dat de wet niets tot volmaaktheid heeft gebracht? Dat zit hem niet in de wet. De reden daarvan ligt in het vlees en wel het zondige vlees (Rom. 8:3, 4).

De kracht van het onvergankelijke leven is Geest. We hebben hier hetzelfde verschil tussen vlees en Geest als in Romeinen 8.

Verandering van wet houdt dus in dat de wet terzijde is gesteld en dat er een betere hoop is gekomen met het priesterschap naar de ordening van Melchizedek. Hiermee kunnen we ons schema verder uitbreiden.

<p>De wet</p> <p>Priesterschap naar de ordening van Aäron</p> <p>De wet van het vleselijke gebod</p> <p>Zwak</p> <p>Nutteloos</p> <p>Terzijde gesteld</p>		<p>Na de wet</p> <p>Priesterschap naar de ordening van Melchizedek</p> <p>Kracht van onvergankelijk leven</p> <p>Een betere hoop</p>
Verandering van wet		

In de twee verzen die Paulus daarna schrijft staat het zweren van een eed centraal.

‘En in zoverre Hij geen Priester is geworden zonder het zweren van een eed – want zij zijn wel zonder het zweren van een eed priester geworden, maar Hij is het geworden met het zweren van een eed door God, Die tegen Hem gezegd heeft: De Heere heeft gezworen en het zal Hem niet berouwen: U bent Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek – in zoverre is Jezus Borg geworden van een zoveel beter verbond.’ (Heb. 7:20-22).

Hij, de Heere Jezus, is Priester geworden door het zweren van een eed en wel een eed door God. God had tot Hem gezegd met het zweren

van een eed die Hem niet zou berouwen dat Hij Priester werd in der eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek.

De priesters onder de wet werden dat zonder het zweren van een eed. Van hen zegt God niet, dat het Hem niet zal berouwen. In zekere zin heeft het Hem wel berouwd, want het voorgaande gebod is terzijde gesteld. We gaan bovenstaande weer toevoegen aan ons schema.

De wet		Na de wet
Priesterschap naar de ordening van Aäron		Priesterschap naar de ordening van Melchizedek
De wet van het vleselijke gebod		Kracht van onvergankelijk leven
Zwak		Een betere hoop
Nutteloos		
Terzijde gesteld		
Priesters zonder het zweren van een eed		Priester met het zweren van een eed
		Een zoveel beter verbond (dat is het nieuwe verbond)
	Verandering van wet	

In de verzen die hierna volgen gaat het over het priesterschap dat vanwege de dood noodzakelijkerwijs voorbijgaat en het Priesterschap dat niet en nooit zal overgaan op iemand anders.

‘En zij zijn wel in groten getale priester geworden, omdat zij door de dood verhinderd werden altijd te blijven, maar Hij, omdat Hij blijft tot in eeuwigheid, heeft een Priesterschap dat niet op anderen overgaat.’ (Heb. 7:23, 24).

Onder de wet waren er een heleboel hogepriesters. Iedere keer als er een stierf, kwam er een ander. Maar omdat Hij Priester is in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizedek, blijft Hij Zelf Priester en gaat Zijn ambt niet op een ander over.

We kunnen ons schema dus weer wat verder uitbreiden.

De wet		Na de wet
Priesterschap naar de ordening van Aäron		Priesterschap naar de ordening van Melchizedek
De wet van het vleselijke gebod		Kracht van onvergankelijk leven
Zwak		Een betere hoop
Nutteloos		
Terzijde gesteld		
Priesters zonder het zweren van een eed		Priester met het zweren van een eed
		Een zoveel beter verbond (dat is het nieuwe verbond)
Priesters in groten getale		Priesterschap dat niet op een ander overgaat
Verandering van wet		

Zie je dat Paulus met dit ogenschijnlijk zo lastige hoofdstuk heel doelgericht laat zien hoe belangrijk die verandering van wet en het Priesterschap naar de ordening van Melchizedek is?

Hierom kan de Heere Jezus iets wat de hogepriesters van het oude verbond niet konden en dat is 'volkomen zalig maken wie door Hem tot God gaan.'

In de slotverzen geeft Paulus nog een aantal tegenstellingen weer tussen de hogepriester naar de ordening van Aäron en de Hogepriester naar de ordening van Melchizedek.

Hij is een Hogepriester Die hoger dan de hemelen is geworden. Zo een Hogepriester hadden we ook nodig. Heilig, onschuldig, onbesmet, afgescheiden van de zondaars. Dit alles konden de hogepriesters onder het oude verbond niet van zichzelf zeggen.

Daarom had Hij het ook niet nodig om elke dag eerst voor Zijn eigen zonden slachtoffers te brengen en daarna voor het volk. Wat Zichzelf betreft was Hij onschuldig en had Hij geen schuldoffer nodig. Wat het volk betreft heeft Hij voor hen Zichzelf voor eens en voor altijd geofferd.

De wet stelde mensen die met zwakheid behept zijn tot hogepriesters. Het woord van de eed dat **na de wet** is stelt de Zoon aan Die tot in eeuwigheid volmaakt is.

De eed kwam na de wet. De Zoon werd de Hogepriester tot in eeuwigheid. De eedzwering, de Zoon, de verandering van wet. Ze komen allemaal weer samen. Psalm 2, Psalm 110. Het wijst allemaal op hetzelfde. Christus is Hogepriester geworden na Zijn opstanding.

Hier ligt de grote scheidslijn tussen het oude en het nieuwe verbond. Hier ligt het grote verschil tussen Levi en Melchizedek. In de opstanding van de Heere is een volledig nieuwe ordening

aangebroken. Van die ordening is de Heere Jezus Christus Hogepriester geworden. Hieronder breid ik het schema nog één keer uit met de gegevens uit de laatste verzen.

De wet		Na de wet
Priesterschap naar de ordening van Aäron		Priesterschap naar de ordening van Melchizedek
De wet van het vleselijke gebod		Kracht van onvergankelijk leven
Zwak		Een betere hoop
Nutteloos		
Terzijde gesteld		
Priesters zonder het zweren van een eed		Priester met het zweren van een eed
		Een zoveel beter verbond (dat is het nieuwe verbond)
Priesters in groten getale		Priesterschap dat niet op een ander overgaat
De hogepriester moest elke dag voor zichzelf offeren.		De Hogepriester is heilig, onschuldig, onbesmet en afgescheiden van de zondaars. Hij hoefde dus niet voor Zichzelf te offeren.
Hij offerde dieren als slachtoffers		Hij offerde Zichzelf.

Elke dag		Voor eens en voor altijd
De wet		Na de wet
Mensen met zwakheid behept		De Zoon
De wet		Het Woord van de eed Na de wet
	Verandering van wet	
	Opstanding van de Zoon	

Verandering van wet door de opstanding van de Zoon. Is er daarna dan nog wel een wet? Dat lijkt het woord 'verandering' toch wel te suggereren. Dat is ook zo. Er is na de opstanding voor hen die gerechtvaardigd zijn ook een wet. Dat is niet de wet van het oude verbond. Dat te denken en te leren is de fout van de Galaten maken.

Na de wet, na de opstanding van de Heere Jezus, kwam er een andere wet. Het is naar die wet dat we mogen leven. Het is de wet van de Geest van het leven in Christus Jezus! In die wet hoeven we niet volmaakt te **worden** om te leven. In die wet **zijn** we al volmaakt en is het leven al aangebracht, door dat wonderlijke en onbevattelijke werk van Christus Jezus onze Heere.

